SECDE

﴿٣٢﴾ سُورَةُ السَّجْدَةِ

Bu Secde sûresi de mekkîdir. Ba'zıları « اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا » den üç âyetin medenî olduğunu da rivayet etmişlerdir. Kur'anda Secde sûresi namiyle iki Sûre vardır. Birisi bu, diğeri de « حٰمٓ فُصِّلَتْ » dir. Aralarını fark için buna «Lokman secdesi», ona da Hamîm secdesi denilir. Bir de buna «Madâcı' sûresi» ona da «Fussılet sûresi» namı verilir.

Âyetleri - Basrî ta'dadında yirmi dokuz, diğerlerinde otuzdur.

Kelimeleri - Üç yüz seksendir.

Harfleri - Bin beş yüz on sekizdir.

Fasılası - م ٠ ن ٠ ل harfleridir.

Sûrei Lokmanda tevhid zikrolunup mead ile hıtam verilmiş olduğu gibi bu Sûre de usuli iymandan nübüvvet ile başlıyacaktır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿١﴾ الٓمٓ ﴿٢﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَارَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣﴾ اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَآ اَتٰيهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ﴿

Sh:»3857

﴿٤﴾ اَللّٰهُ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ مَالَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥﴾ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ السَّمَآءِ اِلَى الْاَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ اِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ اَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ

﴿٦﴾ ذٰلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٧﴾
الَّذِىٓ اَحْسَنَ كُلَّ شَىْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَاَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٨﴾
ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَآءٍ مَهِينٍ ﴿٩﴾ ثُمَّ سَوّٰيهُ وَنَفَخَ
فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٔدَةَ قَلِيلًا مَا
تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾ وَقَالُوٓا ءَاِذَا ضَلَلْنَا فِى الْاَرْضِ ءَاِنَّا لَفِى
خَلْقٍ جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿١١﴾ قُلْ يَتَوَفّٰيكُمْ
مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِى وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿﴾

Meali Şerifi

الٓمٓ 1 İndirilişi bu kitabın, şübhe yok bunda, rabbül'âlemîndendir 2 Yoksa onu uydurdu mu diyorlar?

Hayır, haktır o,

Sh:»3858

rabbındandır: kendilerine senden önce kocundurucu Peygamber gelmemiş olan bir kavmi kocundurasın

diye gerek ki hidayeti kabul edeler 3 Allah, o ki Gökleri ve Yeri altı günde yaratmış, sonra Arş üzerine istivâ buyurmuştur, sizin için ondan başka ne bir veliy vardır, ne bir şefi', artık düşünmez misiniz? 4 Semâdan Zemine (yukarıdan aşağıya) emri tebdir eder, sonra da o ona urûc eyler: bir günde ki mikdarı sizin sayınızdan bin sene eder 5 Odur işte gaybi de şehadeti de bilen, azîz rahîm 6 O ki yarattığı her şey'i güzel yarattı ve insanı yaratmağa bir çamurdan başladı 7 Sonra da bir sülâleden, bir hakıyr sudan neslini yaptı 8 Sonra onu tesviye edib içine ruhundan nefh buyurdu ve sizin için o işitmeyi, o görmeleri ve gönülleri yaptı, siz pek az şükrediyorsunuz 9 Bir de: â! Arzda gaib olduğumuzda mı? Cidden biz mi muhakkak yeni bir hılkatte olacağız? dediler, fakat onlar rablarının likasını (huzuruna varacaklarını) inkâr eden kâfirlerdir 10 De ki size müvekkel kılınmış olan melekül'mevt canınızı alacak, sonra döndürülüb rabbınıza götürüleceksiniz 11

3. ﴿لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَآ اَتٰيهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ﴾ kendilerine senden önce bir nezîr gelmemiş olan bir kavmi inzar etmek için - «وَاِنْ مِنْ اُمَّةٍ اِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ» buyurulduğu üzere içlerinde bir nezîr geçmemiş hiç bir kavim yoktur. Şu halde burada «مَآ اَتٰيهُمْ مِنْ نَذِيرٍ» denilmesi «

يَآ اَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِنَ

الرُّسُلِ » mantukunca fetret zamanına işaret olmuş olur.

4. ﴿فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ﴾ - Sûrei «A'raf» a bak 5. ﴿يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ السَّمَآءِ اِلَى الْاَرْضِ﴾ Semâdan Arza: Gökten Yere, yukarıdan aşağıya emri tedbir eder - ya'ni onun Arşte istivası, Tevrattan zannedildiği gibi dinlenmek ma'nasına değil, emri tedbir ile icrayı ahkâm ve saltanat ma'nasınadır.

Sh:»3859

TEDBİR, bir işin arkasını görerek ona göre gereğini ta'yin etmektir. Allah tealânın tedbiri ise hikmetine göre irade buyurmasıdır. Şu halde burada emir, umurun müfredi olarak şein ma'nâsınadır. Ya'ni Dünyanın işini Melâike gibi Semavî esbab ve kuvâ ile yukarıdan aşağı indirmek suretiyle tedbir ve idare eder. ﴿ثُمَّ يَعْرُجُ اِلَيْهِ﴾ sonra da emir ona çıkar - bu suretle bir emir, bir şein başladığı noktaya rücu' eden bir devr ile hıtam bulup kalkar, yalnız ılmi ilâhîde sâbit kalır ﴿فِى يَوْمٍ﴾ bir günde ki ba'zıları bunu yalnız uruca tealluk ettirmişlerse de muhtar olan hem «yüdebbir» hem «ya'ruc» fıillerinin ikisine birden tenazu' tarikıle teallukudur. Ya'ni o emrin inmesi ve çıkması öyle bir günde, o kadar bir zamanda olur

ki ﴿كَانَ مِقْدَارُهُۥٓ اَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ﴾ mıkdarı sizin saydıklarınızdan bin sene eder - demek bir iradei ilâhiyyenin hukmü olan bir emir, bir şein, bir hadîse ba'zan böyle bin senelik bir devr ile biter. Onun bir günü böyle büyük bir devir teşkil eder. Onun için Gökleri ve Yeri altı günde yarattı denildiği zaman o günleri alel'âde günler zannetmemelidir. Sûrei «Mı'rac» da geleceği üzere bunun elli bin sene edeni de vardır. Demek ki bin sene denilmesi misal tarikıledir. Yâhud ba'zı müfessirînin dedikleri vechile bin ta'biri uzun bir devirden kinayedir. Binaenaleyh daha az ve daha çok olmasına mani' değildir.

7. ﴿اَحْسَنَ كُلَّ شَىْءٍ خَلَقَهُۥ﴾ Yarattığı her şeyi güzel yaratmış - burada husün, güzellik, hikmet ve maslahata uygunluktur. Gül güzel olduğu gibi dikeni de güzeldir. ilh... 8. ﴿مِنْ مَّآءٍ مَّهِينٍ﴾ « قَدْ اَفْلَحَ » sûresinin baş tarafına bak ﴿مِنْ سُلَالَةٍ﴾ sülâleden bedeldir. Maamafih sıfat olması da melhuzdur.

Sh:»3860

﴿١٢﴾ وَلَوْ تَرَٰٓى اِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُۥسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ

رَبَّنَآ اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوقِنُونَ
﴿١٣﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَاٰتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدٰيهَا وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ
مِنِّى لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ ﴿١٤﴾ فَذُوقُوا
بِمَا نَسِيتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَآ اِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ
الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا الَّذِينَ
اِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ
لَايَسْتَكْبِرُونَ﴿سجدة﴾ ﴿١٦﴾ تَتَجَافٰى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ
يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿١٧﴾ فَلَا
تَعْلَمُ نَفْسٌ مَآ اُخْفِىَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ اَعْيُنٍ جَزَآءً بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَايَسْتَوُنَ
﴿١٩﴾ اَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ
الْمَاْوٰى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴿﴾

Sh:»3861

﴿٢٠﴾ وَاَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَاْوٰيهُمُ النَّارُ كُلَّمَآ اَرَادُوٓا اَنْ

يَخْرُجُوا مِنْهَآ اُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ
الَّذِى كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾ وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى
دُونَ الْعَذَابِ الْاَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٢﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ
ذُكِّرَ بِاٰيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَا اِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ
مُنْتَقِمُونَ ﴿﴾

Meali Şerifi

Görsen o vakıt ki mücrimler rablarının huzurunda başlarını eğmişler: rabbenâ! Gördük, dinledik şimdi bizi geri çevir salih bir amel işliyelim, zira yakîn hasıl ettik derlerken * Eğer dilemiş olsa idik her nefse hidayetini verirdik ve lâkin benden şu kavil hakk oldu: elbette ve elbette Cehennemi dulduracağım bütün Cinlerle İnsanlardan 13 O halde tadın unuttuğunuz için bu gününüzün çatmasını, işte biz de sizi unuttuk ve tadın huld azâbını yapıb durduğumuz işler yüzünden 14 Bizim âyetlerimize öyle kimseler iyman ederler ki onlarla kendilerine nasıhat verildiği vakıt secdelere kapanırlar ve rablarına hamd ile tesbih ederler de kibirlenmezler 15 Yanları yataklardan aralaşır korku ve ümid içinde rablarına duâ ederler ve kendilerine verdiğimiz rızıklardan onlar hayra masraf yaparlar 16 Şimdi kimse bilemez onlar için gizlenmiş olan gözler

sürurunu yaptıkları amellere mükâfat

Sh:»3862

için 17 Öyle ya, mü'min olan fasık olan gibi olur mu? Onlar müsavi olmazlar 18 Evet, iyman edib o salih amelleri işliyen kimselerin amellerine mukabil konukluk olarak kendilerine me'vâ cennetleri vardır 19 Amma fasıklık etmiş olanların me'vâları ateştir. Ondan her çıkmak istedikçe onlar içine iade olunurlar da kendilerine haydi tadin o ateşin tekzib edib durduğunuz azâbını denilir 20 Şu da muhakkak ki onlara o en büyük azâbdan beride o yakın azabdan da tattıracağız, gerek ki rücu' edeler 21 Rabbının âyetleriyle nasıhat edilib de sonra onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim de kim olabilir, muhakkak ki mücrimlerden biz intikam alırız 22

14. ﴿اِنَّا نَسِينَاكُمْ﴾ Çünkü biz sizi unuttuk - ya'ni unutmuş gibi Cehennemde bıraktık. 16. ﴿تَتَجَافٰى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ﴾ Yanları yataklardan uzaklaşır ﴿يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا﴾ hem korku hem umudla rablarına duâ ederler - gece kalkar teheccüd kılarlar. Bir çokları Muaz ibni Cebel radıyallahü anhten sahihan rivayet etmişlerdir ki şöyle

demiştir: bir seferinde Peygamber sallallahü aleyhi vesellem ile beraberdim, bir gün yakınında sabah etmiştim, yürüyor idik, ya nebiyyallah, dedim: bana bir amel haber ver ki beni Cennete koysun Cehennemden uzaklaştırsın: buyurdu ki; büyük bir şey sordun, maamafih o, Allah tealânın müyesser kıldığı kimseye kolaydır, Allaha ıbadet edersin, ona hiç şerik koşmazsın namazı kılarsın, zekâtı verirsin, Ramazan orucunu tutarsın, Beyte haccedersin, sonra buyurdu ki sana hayır kapılarını göstereyim mi? Oruc kalkandır, sadaka hatieyi söndürür, gecenin göbeğinde adamın namazı dedi, sonra « تَتَجَافٰى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ ... يَعْمَلُونَ » a kadar kıraet buyurdu.

17. ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ﴾ Şimdi hiç bir nefis bilmez - ne bir Meleki

Sh:»3863

mukarreb ne de bir nebiyyi mürsel

﴿مَآ اُخْفِىَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ اَعْيُنٍ جَزَآءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

onların yaptıkları amellere mükâfat olarak kendileri için gözler sürurundan neler gizlemekte!.. Buharî ve sâirede Resuli ekrem sallallahü aleyhi vesellemden şu hadîsi kudsî rivayet olunmaktadır: Allah tealâ

buyuruyor ki: Ben salih kullarıma öyle şeyler hazırlamışımdır ki hiç bir göz görmemiş, kulaklar işitmemiş, bir beşerin hatırından da geçmemiştir.

21. ﴿مِنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى دُونَ الْعَذَابِ الْاَكْبَرِ﴾ - Azâbı ednâ, yakın azâb, Dünya azâbı, azâbı ekber de Âhıret azâbıdır.

﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِى مِرْيَةٍ مِنْ لِقَآئِه وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِىٓ اِسْرَآئِيلَ ﴿٢٤﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ اَئِمَّةً يَهْدُونَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ؕ وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٥﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيه يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٦﴾ اَوَ لَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِى مَسَاكِنِهِمْ ؕ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ ؕ اَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٧﴾ اَوَ لَمْ يَرَوْا اَنَّا نَسُوقُ الْمَآءَ اِلَى الْاَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِه زَرْعًا تَاْكُلُ مِنْهُ اَنْعَامُهُمْ وَاَنْفُسُهُمْ ؕ اَفَلَا يُبْصِرُونَ﴾

﴿٢٨﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْفَتْحُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾
قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَايَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوٓا اِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ
﴿٣٠﴾ فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ اِنَّهُمْ مُنْتَظِرُونَ﴿﴾

Meali Şerifi

Şanım hakkı için muhakkak ki vaktiyle Musâya kitab vermiştik, şimdi de sen onun likasından şübheye düşme, ve onu Beni İsraîl için bir hidayet rehberi kılmıştık 23 Ve içlerinden öncül imamlar yetiştirmiştik ki sabrettiklerinde emrimizle hidayet ediyorlardı ve âyetlerimize yakîn ile sarılmışlardı 24 Şimdi ihtilâf edib durdukları şeylerde hiç şübhesiz ki rabbın Kıyamet günü beyinlerini fasledecektir 25 Daha irşad etmedi mi onları ki kendilerinden evvel nice karınlar helâk etmişiz, meskenlerinde geziyorlar, elbette bunda şübhesiz âyetler var, halâ kulak vermiyecekler mi? 26 Ya hiç görmediler de mi? Biz kır yere suyu salıveriyoruz de onunla bir ekin çıkarıyoruz, ondan hayvanları da yıyor, kendileri de, hâlâ gözlerini açmıyacaklar mı? 27 Bir de ne vakıt o fetih eğer doğru iseniz? Diyor ve onlara göz açtırılmaz 29 Şimdi onlardan yüz çevir de gözet, çünkü onlar gözetiyorlar 30

23. ﴿فَلَا تَكُنْ فِى مِرْيَةٍ مِنْ لِقَآئِهِ﴾ Şimdi sen onun likasından şübhe de olma -

ya'ni vaktıyle Mûsâya verdiğimiz gibi şimdi de Sûrenin başında beyan olunduğu üzere sana kitab

veriyoruz. Bunda zerrece şübheye düşme.